No. 1631 Zaterdag 3 April 1915. 32ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Vrede zij U!

O, welk een blijdschap zou ons hart doorstroomen, mochten ook wij op den zonnigen Paaschmorgen dezen vredegroet opvangen van Christus' lippen: „Vrede zij U!"

Vrede weer na langen, bangen strijd; vrede na droef en bitter lijden en naamloos wee; vrede, kalme rust, opbloeiend leven, opbouwende arbeid, na de vernielende verwoesting van den gruwzaamsten aller oorlogen.

Zou Vrede nog wonen kunnen op aarde, nu in 's menschen hart de kiemen gelegd zijn van nijdigen haat, verbitterde woede, wrokkende wraak?

Was de wereld aan zich zelve overgelaten, dan zeker niet!

De woeste krijg zou slechts einden bij wederzijdsche vernietiging, of algeheele uitputting. Maar daar is nog een God in den Hemel, die de wereld bestuurt en het lot der volken in zijne handen draagt.

Christus, de Zoon van God, is nedergedaald naar de aarde om den mensch op te heffen tot God.

Bij Christus' geboorte zongen de Engelen vrede toe aan de menschen van goeden wil; bij Christus' verrijzenis klinkt zijn eerste groet: Vrede zij U!

Christus heeft den vrede op aarde weer mogelijk gemaakt. Door Zijn lijden en dood heeft Hij barmhartige genade voor ons verdiend en ons overstroomd met Goddelijke kracht. Door die kracht Gods wordt de mensch verheven ver boven zijn eigen natuur. Met deze kracht Gods kan hij zich zelven beheerschen en zijn natuur overwinnen. Door Gods genade wordt het hem mogelijk geleden onrecht te vergeten en te vergeven, zijn vijand te beminnen zelfs, en in vrede te leven naast die hem vervolgden.

Uit eigen kracht zou de mensch dit alles niet vermogen, maar bij God zijn geene dingen onmogelijk.

De Almachtige heeft reeds in den beginne de heerlijkste orde laten treden uit den chaos, het licht uit de duisternis, het leven uit den dood. Is dan niet Christus, de Gekruiste, heerlijk verrezen uit zijn graf?

Zoo kan ook de Goddelijke leer van Christus den mensch weer op heffen uit zijn diep verval, zijn woeste brute natuur verzachten en veredelen, en de hoogere beginselen doen zegevieren over zijn lagere hartstochten.

De verrezen Christus, in vrede zegevierend over lijden en dood, kan ook nu weer de overwinning des vredes brengen aan de smartelijk lijdende menschheid.

Vragen wij dan onzen verrezen Heiland zijn machtwoord uit te spreken over Europa en weer vrede te schenken en rust. God alleen kan aan dezen oorlog spoedig een einde maken, waarnaar allen toch zoo vurig verlangen. Niemand durft eenige berekening te maken, niemand ziet ook maar in de verste verte een voorbode van den vrede, maar Gods liefde, vol erbarmen, kan de harten der strijders verteederen en hun oor doen luisteren naar zijn stem: „Vrede zij U!"

En dan zal er weer vrede zijn op aarde, en eere aan God in den Hooge.

RONDOM DE NIEUWE BEGROOTING.

II.

In de Memorie van Toelichting deelt de Gouverneur mede, dat het contract met den Heer WEUG, machinist van den zandzuiger, op 6 December van dit loopende jaar verstrijkt. De nieuwe Directeur van O. W. moet uitmaken, of de diensten van een machinist ook voor 1916 noodig zullen zijn.

Wij achten het volstrekt niet van ondergeschikt belang voor de Kolonie, wanneer ook nog langer beschikt zou kunnen worden over een flink onderlegd werkman, die ten volle zijn vak verstaat.

Uit de verklaring van Prof. KRAUS in de Eerste Kamer weten we, dat onze Curaçaosche havenwerken nog wel een tijdje zullen duren. Ook dragen wij kennis van het plan om den zandzuiger naar Aruba te zenden ter uitdieping van de Paardenbaai aldaar. Verder staat nog op het program de verbetering van het Waaigat om het geschikt te maken tot vluchthaven voor de zeilschepen. Ten slotte zal de zandzuiger nog meermalen in het jaar dienst kunnen doen bij de verwijdering van aangeslibd zand in den havenmond.

Bij het monteeren van nieuwe machines, of reparatie aan oude, vooral bij reparatie aan den zandzuiger, zal de Heer WEUG zeer goede diensten kunnen praesteeren.

Wij zouden daarom de vraag wat uitgebreider willen stellen en aan den Directeur van O. W. in het algemeen willen vragen, of een werkman 1e klas, op den duur in onze Kolonie zal gemist kunnen worden?

Is dit niet het geval, dan zal een nieuw contract met den Heer WEUG moeten worden aangegaan, of, zoo deze daartoe niet genegen mocht zijn, in Nederland een nieuwe kracht gezocht moeten worden.

De kostbare machines, waarover de machinist staat, kunnen zoo spoedig voor goed bedorven worden. In geen geval mogen zij bij voorkomend defect ter reparatie worden afgegeven aan smeden, die de volledige inrichting en werking der machines niet begrijpen.

Ook haalt een niet-deskundig werkman, er volstrekt niet uit, wat er in zit. We bedoelen: de duurste machines zullen niet beantwoorden aan haar doel, als zij niet gedreven worden door vaklui. Hefboomen en trappers in beweging brengen kan iedereen, maar de juiste tusschenruimten en opvolging berekenen doet alleen een vakman. Als een flinke machinist aan de baggermachine staat, is de onderlosser eens zoo gauw vol, als wanneer de machinist—leerling aan 't machien staat.

Een 1e klas werkman is duur, maar men zou het er ook niet voor betalen, als hij zijn geld niet waard was Het werk wordt beter en vlugger verricht, de machine beter verzorgd, die het daarom ook langere jaren kan uithouden. Zoodat ten slotte zoo'n dure vakman toch nog veel uitspaart en eigenlijk goedkoop is.

De groote vraag is derhalve: kan het Departement van O W. op den duur zonder 1e klas werkman? En die moet vooreerst nog uit Nederland komen, als de Heer WEUG niet genegen zou zijn te blijven op verlenging van het contract.

DE OORLOG.

Berlijn heeft de Hollandsche Regeering laten weten, dat het onderzoek naar de behandeling van *Zaanstroom* en *Batavier* nog niet is afgeloopen Nederland heeft daarop ook explicatie gevraagd omtrent het beschieten der *Medea*.

De toestand blijft over het algemeen zeer gespannen. Op zee wordt het hoe langer zoo gevaarlijker, daar de Duitschers nu ook sterk met vliegtuigen werken, die in het wilde weg met bommen naar de schepen gooien en heele bundels pijlen laten vallen. De onderzeeërs duiken nog hier en daar op, maar komen ook wel eens heelemaal niet meer boven water. Door snel varen, of plotseling vaart minderen en stoppen, of van koers veranderen der schepen, wordt het voor de torpedo's zeer moeilijk doel te treffen, en als de vliegers los komen, begint de boot eenvoudig in zigzag lijnen te varen en dat kan een vlieger zoo gauw niet na doen.

Het ergste is en blijft, dat de neutrale scheepvaart door dit alles zoo bemoeilijkt wordt.

Op het land leven we in een overgangstijdperk.

Een meer algemeene oorlog wordt voorbereid

Grl. PAU heeft op zijn doorreis naar Petrograd gelegenheid gehad in aanraking te komen met de regeeringen van Denemarken, Zweden en Noorwegen. Op het oogenblik reist hij in 't Zuiden en is bezig de Balkanstaten te polsen.

Turkije doet erg vriendelijk tegen Bulgarijë, maar de Regeering van Sofia wilde toch geen transport van ammunitie en voedingsmiddelen door laten. De diplomatie doet haar best Oostenrijk te bewegen Triëst en Trente af te staan aan Italië, dat op zijn beurt in Saksen en Beijeren zal worden schadeloos gesteld met eenige lapjes grond. Duitschland doet al het mogelijke om de Zuid-Europeesche Staten van het oorlogstooneel verwijderd te houden, maar Frankrijk tracht ze juist daarheen te lokken. Over het algemeen is de bevolking zeer geneigd om mee te doen in den oorlog. Of de Regeeringen de uitbarsting nog lang zullen kunnen tegen houden? Of, dat ze op elkander wachten om allen tegelijk aan te vallen en een einde te maken aan den krijg?

Ze kunnen over het algemeen te weinig wagen en zullen daarom niet eerder meedoen, voordat een spoedig einde duidelijk te voorzien is.

De vloot der Verbondenen, welke in de Dardanellen opereert, heeft versterking gekregen van 3 Engelsche, 4 Fransche oorlogsschepen en 1 Rus.

Met nieuwen moed zijn ze daarop weer aan 't werk gegaan, maar de Turken hebben al hun weerkracht samengetrokken om het verder dringen der Verbondenen te beletten. Of dit op den duur mogelijk zal zijn?

Onze Begrooting

IN DEN

Kolonialen Raad.

Voorloopig Verslag.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

Van verschillende zijden werd waardeering uitgesproken voor de wijze, waarop zoowel door de Regeering in het Moederland als door het Bestuur der Kolonie in de moeilijke omstandigheden, waarin het Rijk en de Koloniën zich sinds het uitbreken van den Europeeschen oorlog bevonden hebben, is opgetreden. Dat tot dusverre alles vermeden is kunnen worden, wat de onzijdigheid van het Rijk in gevaar zou kunnen brengen, stemde tot dankbaarheid.

Met waardeering werd ook gewaagd van den milden steun en hulp, zoowel hier als in Nederland van particuliere zijde ondervonden.

Dat de hier bijeengebrachte gelden voor de steuncomité's in Nederland gedeeltelijk afgewezen zijn geworden, had in de kolonie geen goeden indruk teweeggebracht. De bijdrage van de Kolonie had moeten worden aanvaard in denzelfden geest als zij was gegeven, namelijk als een bewijs van sympathie, van deelneming in de moeilijke omstandigheden, die velen in het Moederland thans doormaakten, van aanhoorigheid.

Ook de Koloniale Raad, dit werd gereleveerd, heeft van zijn kant de moeilijke taak van het Bestuur in verband met den oorlogstoestand in Europa zooveel mogelijk trachten te verlichten door zich te onthouden van critiek op de ingediende ontwerpen, door de meeste verordeningen zelfs zonder voorafgaand afdeelings onderzoek en zonder debat aan te nemen

Toch konden enkele leden thans niet nalaten met een enkel woord te wijzen op de weinige waardeering, welke de Raad van de zijde van Regeering en Bestuur ondervindt. De heel enkele wijzigingen, die de Raad in de vorige begrooting heeft gebracht, werden aanvankelijk door den Minister van Koloniën niet overgenomen; de posten voor verlenging van de steigers op Bonaire en St. Eustatius werden weder op de begrooting gebracht; de tijdelijke betrekking van landbouwkundige werd, tegen het votum van den Raad in, in eene vaste veranderd.

Verder wordt er, niettegenstaande daaromtrent bepaalde toezeggingen zijn gedaan, niets gedaan aan de verplaatsing van pachters op Gouvernementsgronden. Weder is er een jaar verloopen, zonder dat met die verplaatsing zelfs een ernstige aanvang is gemaakt. Het argument voor het herhaald uitstel van een jaar is, dat er thans geen voldoende maïsstokken zijn voor dakbedekking. Is het aan de aandacht van het Bestuur ontgaan, dat de cocospalm bruikbaar dakbedekkings-materiaal oplevert?

Enkele leden zouden gaarne vernemen of er sinds de behandeling van de vorige begrooting pachters zijn verplaatst en ook hoevele pachters in het geheel reeds uit het 4e district naar het aangekochte complex zijn verplaatst.

De leden aan het woord deden uitkomen, dat, wanneer de Raad zich schrap zet tegen het opjagen der uitgaven of tegen het invoeren van vaste betrekkingen, hij dit alleen doet, omdat hij, bij steeds met tekorten sluitende begrootingen, doordrongen is van de noodzaak van zuinigheid in de huishouding.

Wordt geen acht geslagen op wat in den Raad gezegd of gedaan wordt, worden gedane toezeggingen of beloften niet met nauwgezetheid nagekomen, dan kan het wel niet anders of op den duur zal den leden wel de lust moeten vergaan om zelfs de allernoodzakelijkste critiek uit te oefenen.

Door verschillende leden werden klachten geuit over de politie. Volgens die leden laat de discipline te wenschen over, hetgeen werd toegeschreven aan 't toezicht. Onder meer werd er gereleveerd, dat de politie-agenten, gestationneerd op den Kleinen Berg, dikwijls niet op hunnen post zijn; dat aan de Handelskade en in verscheidene andere hoofdstraten zelden een agent wordt aangetroffen; dat bij en op de bruggen over het Rifwater thans vele onzedelijkheden worden gepleegd, die niet door de politie worden tekeer gegaan

Door eenige leden werd het bovenstaande eerder aan het geringe getal agenten dan aan het toezicht toegeschreven.

In overweging werd gegeven de militairen weder te vervangen door burgermarechaussées.

Verscheidene leden gaven hun verlangen te kennen om de opinie van den Inspecteur voor het onderwijs te mogen vernemen omtrent den stand van het onderwijs alhier. Ook zouden zij gaarne in kennis worden gesteld met het oordeel van den Inspecteur omtrent het bestaande leerplan.

In verband met de moeilijkheid om Nederlandsche onderwijskrachten te verkrijgen, vroegen eenige leden of het niet doenlijk is om studiebeurzen te verleenen aan jongelieden, die de normaallessen met goed gevolg hebben doorloopen, ten einde hen in staat te stellen in Nederland de akte van onderwijzer te halen, onder verband om het genoten geld terug te betalen bij niet terugkeer in de kolonie.

Het voorstel vond geen algemeenen bijval; sommige leden toch meenden, dat er zooveel mogelijk naar gestreefd moet worden Nederlanders van geboorte als onderwijzers hier te krijgen.

Eenige leden stelden de vraag waarom, nu er zulk een gebrek is aan leerkrachten, de heer van Leeuwen, gewezen schoolopziener, boven de formatie op de Gouvernements-Secretarie is geplaatst er van zijne diensten geen gebruik is gemaakt ten behoeve van 't onderwijs Vooral nu in dezen tijd, waarin groote zuinigheid in alle takken van dienst wordt en moet worden doorgevoerd, achtte men de getroffen regeling niet wel te verantwoorden.

Met waardeering had men gezien, dat de Inspecteur voor het onderwijs groote belangstelling toont en zijne beste krachten wijdt aan de verbetering van het onderwijs, wat onder meer blijkt uit het feit, dat hij persoonlijk lessen aan de Hendrik- en de Normaalschool op zich heeft genomen.

Enkele leden achtten het raadzaam, dat de Inspecteur voor het onderwijs geen deel uitmaakt van de schoolcommissie, noch als secretaris daarvan optreedt. Zij meenden, dat de Inspecteur geheel buiten die commissie moet staan.

Zooals reeds boven gezegd, betreurde men het, dat de betrekking van landbouwkundige eene vaste is geworden. Een lid wenschte te constateeren, dat de tegenwoordige titularis zijn taak met ijver vervult en wees op enkelen in den laatsten tijd verkregen resultaten.

Gevraagd werd of er reeds proeven genomen zijn met het dryfarming-systeem en welke resultaten zijn verkregen.

Gaarne zou men willen vernemen hoe het met den sisal-aanplant op Mount-Pleasant staat. Eenige leden meenden te weten, dat de proef als mislukt is te beschouwen, aangezien er zeer veel sterfte onder de planten is geweest.

Ter sprake kwam de havenverbetering. Geklaagd werd, dat de werkzaamheden zoo uiterst langzaam vorderen Terwijl bij de begrooting voor 1914 door het bestuur is gezegd, dat de werkzaamheden vermoedelijk in 1913 zouden zijn afgeloopen, is het nog niet te voorzien wanneer de haven gereed zal zijn.

Men wees er op, dat de nieuwe baggermachine niet schijnt te beantwoorden aan de verwachtingen, die men bij het bestellen daarvan koesterde.

Er zou prijs worden gesteld op het vernemen van de zienswijze van den nieuwbenoemden Directeur der Openbare werken omtrent de havenverbetering.

Enkele leden meenden vernomen te hebben, dat de machinist-werkbaas bij den zandzuiger, die een toelage van f 2.700.— 's jaars geniet, f 2,50 daags extra krijgt voor het behandelen van de Hayward Bucket. Zij vroegen of dit waar is.

Betreurd werd, dat de post voor de verbetering van den waterafvoer in en om Monteverde, van de begrooting voor 1915 door den Minister van Koloniën afgevoerd, niet weder op deze begrooting is gebracht.

Eenige leden gaven in overweging een grooter bedrag uit te trekken voor het reinigen der straten. Geklaagd wordt, dat de straten op het punt van reinheid nog al te wenschen overlaten, terwijl de daarvoor verantwoordelijke personen aanvoeren, dat het toegestane crediet niet strekt om ze in reiner toestand te onderhouden.

Gaarne zou men willen vernemen of de zending van den heer Henriquez, leider van de hoedenvlechtindustrie, naar Europa en Noord Amerika eenig resultaat heeft gehad voor die industrie.

Met leedwezen moest men constateeren, dat het stroo erg slecht is, de prijzen der stapelhoeden heel laag

zijn en de uitvoer van strohoeden gedurende de laatste drie jaren zeer teruggeloopen is.

De wensch werd kenbaar gemaakt, dat bij de indiening door het Bestuur van verordeningen, overeenkomende met in Nederland en Suriname geldende wetten, de bronnen worden opgegeven, waaruit de gegevens tot het samenstellen dier verordeningen zijn geput.

Enkele leden stelden voor om de kosten, verbonden aan het voltrekken van een huwelijk in een bijzonder huis, af te schaffen of ten minste aanzienlijk te verlagen. Een som van veertig gulden achtten zij bijzonder hoog.

Artikelen.

Art. 28*i*. Voorgesteld werd dezen post te doen vervallen. Nu de districtmeester van het 4e en 5e district een automobiel er op na houdt, zal het niet meer voorkomen, dat hij buiten zijn standplaats blijft overnachten. Gereleveerd werd ook, dat op de Gouvernementsplantage Wacao, op eenige minuten rijdens van Hoffi Abau gelegen, reeds een woning staat, die tot het doeleinde kan worden ingericht.

Art. 32. Gevraagd werd waaruit de leiding van den Directeur van de hoedenindustrie bestaat. Door verscheidene leden werd betwijfeld of de leiding ooit noodzakelijk is geweest.

Art. 39 *a*. en *b*. De vraag werd gesteld met welk doel deze posten worden behouden, daar er toch op Curaçao geen bacterioloog is.

Art. 45. Eenige leden verklaarden hun stem niet langer aan dezen post te kunnen verleenen. Naar hun oordeel voert de Maatschappij thans niets meer uit.

Aldus vastgesteld op Curaçao,
den 24n. Maart 1915.

De Rapporteurs,
ED. S. LANSBERG.
F. W. P. WINKEL.

Definitieve Vaststelling der Begrooting 1915 in de Eerste Kamer.

Handelingen.

De beraadslaging wordt geopend

De heer **Kraus**: Mijnheer de Voorzitter! Toen ik verleden jaar terugkwam van een studiereis naar Peru en Bolivia; heb ik, op aansporing van den heer Minister van Koloniën, het eiland Curaçao bezocht. Het is mij nog steeds een voldoening, dat ik die gelegenheid om onze kolonie te leeren kennen, heb aangegrepen. Het is een genot om, als men van de landengte van Panama komt en dan een paar Zuid-Amerikaansche havens heeft aangedaan, daar plotseling in de Caraïbische zee een stukje Nederland te ontwaren. En de indruk, dat men daar thuis is, wordt weldra versterkt, als men, de St.-Annabaai, de schilderachtige haven van Willemstad binnenvarende, rechts en links de propere huizen aanschouwt, waaraan het vaderlandsche karakter niet te miskennen valt en men later kennis maakt met onze vriendelijke Curaçaosche landgenooten.

Het spreekt vanzelf, dat ik mij nu een duidelijker en juister voorstelling kan vormen van wat in het belang van Curaçao en bepaaldelijk van de haven, kan worden gedaan dan toen ik, twee jaren geleden, daarover in deze Kamer heb gesproken. Ik heb, zooals de Minister in de Memorie van Antwoord mededeelt, omtrent mijn bevindingen reeds verslag aan Zijn Excellentie gegeven, aan de hand ook van een nota van den ingenieur van den Waterstaat G. J. van den Broek, die met mij het havenvraagstuk heeft bestudeerd, maar toch stel ik er prijs op, ook hier te zeggen dat ik, in afwijking van vroegere meening, thans ben te rade geworden, dat op Curaçao voorloopig kan worden volstaan met niet veel meer dan het ten einde brengen van de werken, die thans onderhanden zijn, te weten het verruimen en het verdiepen van den havenmond.

Van particuliere zijde, en wel door de firma Maduro & Zonen, zijn namelijk in den laatsten tijd, met name in het Schottegat, werken uitgevoerd, waardoor de los- en laadgelegenheid voor groote schepen een niet onbelangrijke uitbreiding heeft gekregen en in verband hiermede komt het mij voor, dat men van regeeringswege voorloopig geen andere werken behoeft te ondernemen dan het uitdiepen van het Waaigat tot het vormen van een betere ligplaats voor schoeners. Daartoe leent zich bijzonder goed 't Waaigat, en zoodra de havenmond gereed is zal men het dan vrij komende personeel en materieel met voordeel kunnen gebruiken om den rotsachtigen bodem daar ter plaatse te verdiepen.

Wat nu de werken in den havenmond betreft, men is daarmede tot nu toe niet gelukkig geweest. De hoofdzaak is hier het opruimen van rots onder water. Maar het betreft slechts betrekkelijk kleine hoeveelheden, zoodat de aanschaffing van de voor zulk werk meest doelmatige werktuigen, wegens de hooge kosten, vooral nu nog bezwaarlijk zou zijn te verantwoorden. Dit verklaart voor een goed deel den langen duur van het werk. In het begin heeft men met zoogenaamde oppervlakte-mijnen gewerkt om de rots onder water te laten springen. Sedert mijn bezoek is men een andere werkwijze gaan volgen. Er worden nu eerst, met behulp van duikers, mijngaten geboord, waarin de springmiddelen worden aangebracht. Ook staat, sinds kort, de nieuwe grijpemmer ten dienste, waarvan in de Memorie van Antwoord sprake is, zoodat men, geloof ik, nu wel op een beteren weg is. Toch vrees ik dat het nog vrij lang duren zal, vooraat het werk geheel klaar is en dus ook grootere schepen dan tegenwoordig de haven bezoeken, de Sint-Annabaai zonder bezwaar zullen kunnen binnenvaren.

Behalve de haven, Mijnheer de Voorzitter, zijn er nog een paar andere zaken, die mijn belangstelling hebben gaande gemaakt en waarover ik gaarne nog een enkel woord wil zeggen.

In de eerste plaats de hoedenindustrie.

Deze wordt op Curaçao gedreven, uitsluitend als huisindustrie en wel door het armoedigste deel van de negerbevolking; meest vrouwen en meisjes. Zij verdienen daarmede niet veel meer dan een paar dubbeltjes per dag, maar, bepaaldelijk in tijden van droogte en misgewas, is die verdienste juist voldoende om tal van gezinnen voor nijpend gebrek te bewaren.

Die arme menschen hebben er zelf natuurlijk geen weet van welke eischen de afwisselende mode in andere landen aan de hoeden stelt. Hun product had dan ook langen tijd een zeer geringe marktwaarde, en zij ontvingen er voor wat enkele opkoopers er voor wilden geven.

In dien toestand is sedert eenige jaren verandering ten goede gekomen doordat een Curaçaoënaar van geboorte, zoon van den vroegeren procureur-generaal, de heer Cohen Henriquez, zich de zaak heeft aangetrokken. Hoewel als directeur van het postkantoor reeds een vrij drukke betrekking bekleedende, heeft hij, gedreven door warme belangstelling in het lot van het armste deel der bevolking, zich langzamerhand geheel op de hoogte weten te stellen van de behoeften van de hoedenindustrie. Hij gaat voortdurend na, welk modellen en welke qualiteiten door de buitenlandsche markt het meest worden verlangd, spoort nieuwe afzetgebieden op, zorgt voor de import van goede soorten vlechtstroo, houdt toezicht op het onderwijs in het vlechten, dat tegenwoordig aan alle scholen op het eiland gegeven wordt; in één woord, bij heeft weten te bewerken dat de vlechtsters tegenwoordig prijzen voor haar werk krijgen, die wat vroeger kon worden bedongen talrijke malen overtreffen.

Zoo heeft de hoedenindustrie op Curaçao een behoorlijke vlucht genomen en steeg de waarde van uitgevoerde hoeden in de laatste jaren tot ver over een half millioen gulden per jaar, geld, dat in hoofdzaak in handen komt van de allerarmste menschen.

Ik wil dan ook gaarne, onder den indruk van wat ik bij mijn bezoek waargenomen heb, van deze plaats hulde brengen aan den heer Cohen Henriquez, die, ondanks veler tegenwerking, doch krachtig gesteund door den gouverneur der kolonie mr. Nuijens, dit schoone resultaat heeft weten te bereiken.

Mijnheer de Voorzitter! Ik duidde daar juist op het importeeren van goede qualiteiten stroo. Op het eiland wordt geen geschikt stroo gevonden. Hoewel men het beste en fijnste stroo in Columbia en in het Noorden van Peru vindt, waar de echte Panamahoeden vandaan komen, aldus genoemd omdat zij sedert tal van jaren via Panama naar Europa zijn gezonden, betrekt men voor Curaçao het stroo veelal uit Venezuela. Gelukkig heeft men sedert kort ook in Suriname zeer geschikt stroo gevonden en men is zich daar — op het voorbeeld van Curaçao en van hieruit voorgelicht — ook op het vlechten van hoeden gaan toelegen.

Voor Curaçao is dat van veel belang omdat, in verband met politieke moeilijkheden, het betrekken van stroo uit Venezuela altijd min of meer précair is en dit stroo bovendien niet van even goede qualiteit schijnt te zijn als dat van Suriname.

Ik mag wel aannemen, dat men in Suriname het verzamelen en kweeken van vlechtstroo, ook om de zusterkolonie er van te voorzien, zooveel mogelijk zal willen bevorderen. Het spreekt vanzelf dat de Gouverneurs zich ter zake gemakkelijk zullen verstaan, en het zal daarom overbodig zijn voor deze aangelegenheid de tusschenkomst van den Minister in te roepen.

Maar wat ik den Minister wel zou willen verzoeken, dat is om met de hoedenindustrie op Curaçao geen gevaarlijke proefnemingen te doen door, ingevolge het denkbeeld dat in de Tweede Kamer is uitgesproken, van die hoedenindustrie te maken een coöperatief bedrijf. Althans niet, wanneer de industrie daardoor verstoken zou worden van haar tegenwoordige leiding. De arme en nog zeer weinig ontwikkelde menschen, die, verspreid over het eiland, zich met hoedenvlechten bezig houden, zijn heusch niet rijp voor coöperatie in den gewonen zin; van hen zal, nog jaren lang, geener lei initiatief zijn te wachten. Personen, die zich de belangen dier menschen met onverflauwde toewijding blijvend zullen aantrekken, zijn op Curaçao, evenals elders, met een lantaarntje te zoeken. Wat de hoedenindustrie op Curaçao noodig heeft, dat is een nijverheidsconsulent, gelijk er in den laatsten tijd ook hier te lande door de Regeering personen zijn werkzaam gesteld ten behoeve van de kleine industrie. En ik ben met den Gouverneur van de kolonie van gevoelen, dat men den persoon, die daarvoor reeds geschikt is gebleken, voor die taak moet trachten te behouden, alsook dat men voorloopig met voordeel kan afzien van pogingen tot het organiseeren van elementen, die zich daarvoor noode zullen leenen.

Thans nog een enkel woord, Mijnheer de Voorzitter, over het onderwijs in de kolonie.

Ten vorigen jare is in de andere Kamer van gezaghebbende zijde de meening geuit dat het onderwijs op Curaçao zeer veel te wenschen overlaat: het bijzonder onderwijs zou heelemaal niet deugen en het openbaar onderwijs zou worden verwaarloosd.

Ik heb naar aanleiding hiervan getracht mij van den stand van het onderwijs op de hoogte te stellen, waarbij ik mij, wegens beperkten tijd, heb moeten bepalen tot het bezoeken van de scholen van Willemstad en Otrabanda. Welnu, de indruk, dien ik daarbij heb gekregen, is met die uitspraak, geenszins in overeenstemming. Als men in aanmerking neemt, dat de meeste kinderen thuis Papiëmentsch spreken— een patois van het Spaansch met allerlei bijmengsels — en dat het Nederlandsch, de voertaal bij het onderwijs, een vreemde taal voor ze is, dan kan men niet anders dan de resultaten van dat onderwijs bevredigend noemen. De scholen voor negerkinderen onderscheiden zich waarlijk zeer gunstig van vele inlandsche scholen die ik op Java bezocht heb, en dit geldt zoowel voor het openbaar onderwijs als voor het bijzonder. Op de bijzondere scholen heb ik de fraters met kennelijke ambitie aan den arbeid gezien, waarmee ik volstrekt niet wil zeggen, dat die ijver op de openbare scholen te wenschen zou overlaten. Maar wel, Mijnheer de Voorzitter, dat men bij het uitzenden van openbare onderwijzers kieskeurig zal moeten zijn, opdat de resultaten van de openbare scholen die van de fraterscholen blijvend zullen kunnen evenaren. Ik heb dan ook met genoegen uit de Memorie van Antwoord vernomen, dat de Minister maatregelen beraamt om, door detacheering van onderwijzers, de uitzending van goede onderwijskrachten voor het openbaar onderwijs te verzekeren, en dat het dagelijksch bestuur van de gemeente 's Gravenhage daartoe zijn medewerking heeft toegezegd. Laat ik hier nog mogen bijvoegen, dat het volstrekt niet in overeenstemming is met de indrukken, die ik bij mijn bezoek aan de kolonie heb ontvangen, dat de openbare school, gelijk men wel heeft willen doen voorkomen, onder den Katholieken gouverneur Nuyens zou worden verwaarloosd. De gouverneur doet ter zake wat hij kan met de middelen die hem ten dienste staan en ik acht het een eisch van billijkheid deze meening hier uit te spreken.

Nog één bijzonder punt betreffende het onderwijs moet ik even aanroeren.

Ik wees er reeds op, dat Nederlandsch de voertaal is bij het onderwijs. Zooals wij ook in de Memorie van Antwoord lezen, schrijft artikel 13 van de betreffende verordening, dd. 6 October 1906 voor, om het onderwijs „zooveel mogelijk" in de Nederlandsche taal te geven.

Voor Curaçao en de andere benedenwindsche eilanden, Aruba en Bonaire, acht ik dit juist gezien. De taal, die hier inheemsch is, ik zeide het reeds, is het Papiëmentsch. Dit is een taal, waarmede men, behalve op enkele kustplaatsen van Venezuela en Columbia, niet verder komt; een gebrekkig taaltje ook, dat niet den weg tot verdere ontwikkeling openstelt. Bovendien, op de hoofdplaatsen bestaat volop gelegenheid en aanleiding om het op school aangeleerde Nederlandsch te onderhouden, althans niet geheel te vergeten.

Maar dit is anders op de bovenwindsche eilanden St. Martin, Saba en St. Eustatius. Daar is Engelsch algemeen de moedertaal, en als de jongens er later op uittrekken, om bijv. als matroos of als bediende op Amerikaansche schepen dienst te nemen, is het enkel Engelsch wat zij spreken.

Het leeren van Hollandsch gaat daar met moeite en tegenzin gepaard, en er zou dan ook van onderwijs in rekenen, aardrijkskunde en zoo meer niet veel terecht komen als men die vakken in het Hollandsch ging onderwijzen. Engelsch moet daarbij de voertaal zijn en Hollandsch moet enkel in de hoogere klassen als vreemde taal worden onderwezen.

Dat is voor de bovenwindsche eilanden de natuurlijke toestand en daarom heeft het mij genoegen gedaan, dat de Minister, vrij van chauvinistische overwegingen, in de Memorie van Antwoord nog eens duidelijk deed uitkomen dat art. 13 van de onderwijsverordening vrijheid laat het onderwijs zoo te geven als met het belang van de schoolkinderen, in verband met hun toekomstige behoeften, het best overeenkomt.

De heer **van der Hoeven**: Mijnheer de Voorzitter! Met een zoo schoone schildering als de geachte afgevaardigde die zooeven het woord voerde ons heeft gegeven, kan ik niet beginnen, daar het onderwerp dat ik met een enkel woord ter sprake wil de brengen daartoe geen aanleiding geeft.

Ik wilde nl. nog iets zeggen over hetgeen te vinden is in het Voorloopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs en in de Memorie van Antwoord naar aanleiding van het ontwerp van wet betreffende de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1915, aangaande de pensionneering van ambtenaren, enz.

Er is door eenige leden gezegd, dat zij zich niet konden vereenigen met verschillende uitspraken en meeningen die voorkomen in het „Rapport en advies omtrent de pensionneering van de ambtenaren en van de weduwen en weezen van ambtenaren in de West-Indische koloniën" (Tweede gedeelte), samengesteld door dr. P. van Geer, wiskundig adviseur van het Departement van Koloniën, en vonden zelfs sommige daarvan — men verwees o. a. naar de bladz. 19 en 22 van genoemd rapport — met elkander in tegenspraak. Zij waren daarom van meening, dat men met het aanvaarden van de in dat rapport gemaakte conclusies voorzichtig moest zijn. Zij vestigden er voorts de aandacht op, dat in meerbedoeld rapport een blaam wordt geworpen op vrijwillige verzekering, welke huns inziens niet verdiend is.

Er is op geantwoord, dat ook na herlezing der bladzijden 19 en 22 daarin geen tegenspraak ontdekt is.

Wat de vrijwillige verzekering betreft, bestaat hier blijkbaar misverstand. In plaats van daarop blaam te werpen, heeft genoemde adviseur haar in zijn rapport (hoewel in anderen vorm dan die, waarin zij thans bestaat) aanbevolen.

Mijnheer de Voorzitter! Ik stel er prijs op, om vooral de laatste opmerking en haar beantwoording tot helderheid te brengen. Inderdaad is er eenig misverstand, in zooverre als in het Voorloopig Verslag staat, dat er de aandacht op gevestigd is dat er een blaam wordt geworpen op de vrijwillige verzekering. De woorden „vrijwillige verzekering", en zulks is zeker aan mij te wijten, zijn minder gelukkig gekozen. M. i had beter gezegd kunnen worden, dat er ten onrechte een blaam is geworpen op „het vrije verzekeringsbedrijf."

Wat nu de eerste opmerking betreft, wilde ik het volgende zeggen Voor de ambtenaren in de West-Indische koloniën bestaat geen pensioenfonds. Wel worden er echter bijdragen voor pensioen geheven en die worden tot nu toe eenvoudig in de staatskas gestort, terwijl de uitkeeringen aan pensioenen uit de staatskas worden betaald Nu wenscht het rapport van dezen hooggeleerden en door mij ook zeer hooggeachten schrijver hierin verandering te brengen. De schrijver beveelt toch de stichting van een pensioenfonds aan en in zijn betoog wordt critiek uitgeoefend op de actie van de groote gemeenten vóór het tot stand komen van de wet tot pensionneering van gemeente-ambtenaren. Die critiek is m. i. onjuist. Hierop is dan ook in de afdeeling gewezen. Op pag. 19 van genoemd rapport lezen wij:

„Waar wij hier staan voor een nieuw in te richten toestand, kan het niet anders of een pensioenfonds moet weer worden ingesteld, waarin althans de nieuw aan te stellen ambtenaren worden opgenomen.

„De vraag of dit fonds gelijk voor de rijksambtenaren in Nederland en in de Oost-Indische kolonie, uitsluitend zal dienen voor weduwe- en weezenpensioenen, of, gelijk het fonds voor gemeente-ambtenaren, ook voor de eigen pensioenen, moet in laatstgenoemden zin beantwoord worden. Anders blijft de instelling een halve maatregel, omdat de begrooting der kolonie blijft belast met een wisselend bedrag aan pensioenen, waaromtrent geen behoorlijke berekeningen kan worden opgesteld.

„Ongetwijfeld vordert de instelling van zulk een fonds in de eerste jaren groote financiëele offers van de zijde, die het fonds instelt. Dit blijkt o. a. uit den fellen tegenstand van de besturen der groote gemeenten tegen de instelling van rijkswege van een dergelijk fonds voor gemeente-ambtenaren.

„Doch die tegenstand was het gevolg van kortzichtigheid. Immers de lasten komen toch; slechts is het de vraag, op welke wijze zij over het heden en de toekomst te verdeelen zijn. Zonder fonds worden zij zooveel mogelijk naar de toekomst verschoven, met een fonds regelmatig over de geheele periode verdeeld; hierdoor kan ook ten allen tijde de evenwichtstoestand worden opgesteld en overzien."

Nu is, Mijnheer de Voorzitter, noch door Rotterdam, noch door eenige andere groote gemeente een actie gevoerd tegen de instelling van een fonds, maar er is alleen op gewezen, dat destijds de overgang zoo plotseling zou hebben moeten geschieden, dat op eenmaal niet slechts voor de toekomstige ambtenaren maar ook voor het in dienst zijnde personeel tot het premiestelsel moest worden overgegaan. Terwijl de gemeenten belast zouden blijven met de verleende pensioenen, zou de wiskundige reserve van 't in dienst zijnde personeel op eenmaal moeten worden betaald in tien jaar.

De actie daartegen heeft geleid tot het amendement van den heer jhr. mr. de Geer in de Tweede Kamer, en dit tot het tegenwoordig art. 68 van de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren, waardoor het premiestelsel werd gekozen voor de toekomstige ambtenaren en het omslagstelsel werd gehandhaafd voor de reeds in dienst zijnde personen.

Het denkbeeld dezer regeling is inderdaad gerijpt bij een van de groote gemeenten, en nu kwam het mij voor, en daarop duidde de eerste opmerking in het Voorloopig Verslag, dat het niet geheel en al logisch was om, na vermeld te hebben den tegenstand en de kortzichtigheid der groote gemeenten, in het rapport op bladz. 22 te zeggen:

„Geeft het instellen van een pensioenfonds voor de in het vervolg aan te stellen ambtenaren, gelijk in de vorige paragraaf werd aangetoond, geen groote bezwaren, geheel anders is het geval met de ambtenaren die in dienst of gepensionneerd zijn op het tijdstip dat het fonds in werking wordt gesteld.

„De eenvoudigste weg is om voor hen den toestand te laten gelijk hij thans is; dat wil zeggen: al hun, volgens de bestaande verordeningen te betalen, bijdragen te laten vloeien in de koloniale kassen en daaruit ook de verschuldigde pensioenen te betalen, zoolang tot alle bestaande ambtenaren alsmede de weduwen van deze ambtenaren zijn gestorven. Dit kan dus nog geruimen tijd duren."

De hooggeachte schrijver spreekt immers over andere wijzen van verdeeling der lasten. De eerste komt hierop neer, dat voor de thans in dienst zijnde ambtenaren de noodige wiskundige reserve in 40 jaren zal worden aangezuiverd, wat iets anders is dan het indertijd voorgestelde betreffende de gemeente-ambtenaren, nl. aanzuivering in 10 jaren. De tweede wijze van verdeeling zou zóó zijn, dat de lasten nog wat meer naar de toekomst zouden worden verschoven en de hooggeachte schrijver komt op pag. 26 dan tot de conclusie, dat bij de onzekerheid der berekende getallen, het de veiligste weg blijft om voor deze ambtenaren de zaak te laten gelijk die thans is.

Op pag 26 wordt dan ook geadviseerd om over te gaan tot de stichting van een fonds voor de later aan te stellen ambtenaren, en de regeling voor de reeds in dienst zijnde ambtenaren ongewijzigd te laten. Dat zou dus precies dezelfde regeling zijn die thans op advies van de groote gemeenten van ons vaderland voor de gemeenteambtenaren tot stand is gekomen. En hierom meen ik, dat te recht in 't Voorloopig verslag de conclusie is getrokken, dat het rapport in dit opzicht niet geheel en al duidelijk is, want ik oordeel, dat het voor geen tegen-

spraak vatbaar is, dat dus door „de kortzichtigheid van de groote gemeenten", bereikt is hetgeen in het rapport als een goede regeling wordt aanbevolen. Nu zou ik den Minister verder beleefd willen verzoeken om ook op andere punten het rapport, hoe hoog ik overigens ook den geachten schrijver stel, nog eens ernstig te willen overwegen. Ik geloof dat het instellen van een fonds hier in deze niet in alle opzichten aanbeveling verdient, al komt de schrijver tot deze conclusie. Er zijn wetenschappelijke personen tegenover hem te stellen, die juist de instelling van een dergelijk fonds onnoodig achten. Ik noem o. a. prof. Blaschke te Weenen, den adviseur van de Oostenrijksche Regeering, en prof. Hoffman te New York, den adviseur van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

Ik zou wel lust hebben nog eenige kantteekeningen op het rapport te maken, doch zal mij beperken. Ik acht het bijv. ongewenscht, dat de ambtenaren die uit dienst zijn getreden, ook nog lid van het eventueel op te richten fonds zouden kunnen blijven. Mijn bezwaar ligt voor de hand. Wanneer men een dergelijke vrijgevigheid betracht, dan zal men zien, dat die ambtenaren die een slecht risico zijn, lid van het fonds zullen blijven, terwijl de ambtenaren die een goed risico zijn het fonds zullen verlaten. Met andere woorden, de premie door de ambtenaren te betalen is een voor collectieve verzekering berekend. Wanneer men nu aan de slechte risico's veroorlooft om toe te treden en aan de goede om zich te onthouden, dan zal de premie een geheel andere moeten worden en zal men met de oude niet meer uitkomen. Maar waarvoor ik vooral het woord heb gevraagd, is, om onder herhaling van mijn hoogachting voor den schrijver van het advies, toch een eerbiedig protest te laten hooren tegen de woorden die gericht zijn aan het adres van de particuliere levensverzekering. Ik bedoel de woorden op bladz. 18, nadat de geëerde adviseur de wenschelijkheid, om aan de uitgetreden ambtenaren het recht te geven om niettemin lid van het fonds te blijven, heeft betoogd. Wij lezen daar:

„Dat de particuliere levensverzekering genoeg gelegenheid biedt om in deze behoefte te voorzien, mag hier niet als een bezwaar worden aangevoerd. Want ten eerste zijn haar eischen zoo hoog, althans voor ambtenaren in dienst binnen de keerkringen, dat daaraan door de meeste ambtenaren niet kan worden voldaan. Het voornaamste bezwaar is echter, dat, zoolang een wettelijke regeling van het levensverzekeringbedrijf blijft ontbreken, de ambtenaar geen voldoende waarborgen heeft, dat aan de gesloten verzekering ook na zijn dood zal worden voldaan, en zijn met moeite gebracht te financiëele offers niet te vergeefs zijn geweest."

In alle bescheidenheid komt het mij voor, dat deze woorden aan het adres van de particuliere levensverzekering niet hadden moeten geschreven worden. Ik ben geen tegenstander van een matig staatstoezicht, maar het wil mij toeschijnen, dat deze woorden wel wat heel erg zijn.

De heer **Pleyte**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! U vergunne mij een enkel woord om de verschillende sprekers, die over de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao het woord gevoerd hebben, van antwoord te dienen. Strijd schijnt er over het algemeen niet te zijn, althans geen strijd tusschen de geachte afgevaardigden, die 't woord hebben gevoerd, en de Regeering. Want heb ik zooeven met groote belangstelling het belangrijke betoog gevolgd van den geachten afgevaardigde uit Zuid-Holland, ik moet tot de slotsom komen, dat veel over mijn schuldeloos hoofd kan heengaan en moet treffen den wiskundigen adviseur bij het Departement van Koloniën, die gelukkig in gezondheid zijn ouden dag slijt in de villa „Lugdunum Batavorum" in de Scheveningsche boschjes. Ik zal op dat betoog daarom niet diep ingaan, omdat wij te doen hebben met een rapport uitgebracht aan den Minister, met de bedoeling om mettertijd te krijgen voor Curaçao en zijn ambtenaren een behoorlijke pensioenregeling. Nu is Curaçao een autonome kolonie en de kolonie zal in de eerste plaats zelf moeten uitmaken wat zij ten deze wil. Het zal den geachten afgevaardigde niet onbekend zijn, dat, wanneer de begrooting klopt — en ik hoop dat die dag zal aanbreken — de Nederlandsche Volksvertegenwoordiging met de begrooting van Curaçao niets te maken heeft. Het komt er voor haar alleen op aan de daden van de kolonie te beoordeelen wanneer de begrooting sluit met een deficit, zoodat de staatsbegrooting voor een deel met het tekort van de kolonie wordt belast. Ik heb het rapport van den heer van Geer gezonden naar den Gouverneur van Curaçao, ten einde mij — desgewenscht na raadpleging van den Koloniale Raad — mede te deelen wat men daarvan denkt en mij voor te leggen de noodige voorstellen. Zou men per slot van rekening niet zonder dat het financiëele gevolgen heeft aan de kolonie Curaçao een behoorlijke pensioenregeling kunnen verschaffen, dan zal ik niet nalaten de bezwaren, door den geachten afgevaardigde te berde gebracht, mede te deelen aan het bestuur van Curaçao. Ik mag er bijvoegen, dat ik ook mijn hooggeachten adviseur van die bezwaren mededeeling zal doen; vooruitloopen op hetgeen andere adviseurs in deze zullen zeggen kan ik niet.

Met genoegen heb ik ook den geachten afgevaardigde uit Noord-holland, den heer Kraus, gehoord in zijn beschrijving van Curaçao en in zijn toelichting van de verschillende punten, waarop hij mijn aandacht wenschte te vestigen. Nu behoeft het geen betoog dat ik, die zelf het initiatief genomen heb om professor Kraus naar Curaçao te doen gaan — hij is zoo welwillend geweest aan mijn roepstem gevolg te geven — met groote belangstelling van zijn rapport heb kennis genomen, alsook van dat van den heer van der Broek, en dat, voor zooveel de middelen van de kolonie dit toelaten, ook aan de uitvoering van dat rapport reeds wordt gewerkt.

De geachte afgevaardigde heeft straks er op gewezen, dat er eigenlijk niet veel veranderd behoeft te worden. Dat is natuurlijk door den Minister van Koloniën, die de koorden van de beurs in handen heeft te houden, met groote instemming vernomen. Of mettertijd van een uitdiepen en verbeteren van het Waaigat, om daar een veilige ligplaats voor zeilschepen te verkrijgen, de rede zal kunnen zijn, de geachte afgevaardigde weet zelf, dat dit van het vervullen van zooveel voorwaarden afhankelijk is, dat ik op het oogenblik daaromtrent geen belofte kan doen.

Met even groote belangstelling heb ik van zijn bespiegelingen omtrent de hoedenindustrie kennis genomen. Ik wil den geachte afgevaardigde er even aan herinneren, dat reeds ten vorigen jare in de Memorie van Antwoord de mededeeling aan de Kamer is toegekomen, dat ook in Suriname op het oogenblik een bepaalde palmsoort wordt geplant, om aan de voortdurende behoefte aan stroo voor de hoedenindustrie in Curaçao te gemoet te komen. De geachte afgevaardigde heeft te recht gezegd, dat die industrie voor Curaçao van buitengewone beteekenis is, en, zelf lid zijnde van het comité dat dezer dagen gevormd is om aan den dringenden nood, die in Curaçao is ontstaan ten gevolge van den oorlog en van de droogte, te gemoet te komen, zal het hem beter dan velen anderen bekend zijn, dat men onder de verschillende reliefworks en middelen, die te baat genomen kunnen worden om de arme bevolking, ook op de Benedenwindsche eilanden te gemoet te komen, ook zijn toevlucht zal nemen tot het propageeren van de hoedenvlechterij. In hoever dit bedrijf coöperatief zou kunnen worden gedreven, kan ik nog niet zeggen. Het vorig jaar — de geachte afgevaardigde heeft er te recht aan herinnerd — is er in de Tweede Kamer door den heer Kleerekoper over gesproken. Ik heb diens opvatting aan den Gouverneur van Curaçao over gebracht, maar tot nog toe is mij van dien Gouverneur nog niet het bericht toegekomen, dat er in de wijze, waarop thans die industrie gedreven en gefinancierd wordt, verandering zal gebracht worden.

Nog een enkel woord ten slotte over het onderwijs op Curaçao.

Ik moet één punt op den voorgrond stellen. De geachte afgevaardigde heeft mij toegeroepen: Wees toch kieskeurig met het uitzenden van personeel voor het onderwijs op Curaçao. Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn wat dit betreft zoo kieskeurig als wij zijn kunnen. Maar men moet niet vergeten, dat de kolonie Curaçao geen rijke kolonie is en niet zulke ontzettend groote bezoldigingen kan aanbieden. De bezoldiging, die in Curaçao wordt aangeboden, is allicht daad beter dan die verschillende personen hier te lande bij 't onderwijs werkzaam, genieten; maar de levensstandaard in Curaçao is iets hooger en de pur sang Hollander schijnt het op Curaçao niet zoo bijzonder aangenaam te vinden. Dit wil ik wel zeggen dat, wanneer er gegadigden worden opgeroepen voor een opengevallen betrekking bij het onderwijs in Curaçao, er gewoonlijk zoo weinig medodingers zijn dat men niet al te kieskeurig kan wezen. Toch geloof ik, dat wij in het afgeloopen jaar niet ongelukkig geslaagd zijn. Er is een man, die op onderwijsgebied zijn sporen verdiend had in de kolonie Suriname, als inspecteur van het onderwijs naar Curaçao gezonden. Van die uitzending wordt veel verwacht. En enkele dagen geleden is het mij ook mogen gelukken de hand te leggen op een goede onderwijskracht in Nederland, die naar Curaçao zal gaan om daar te werken aan de opvoeding van de Curaçaosche jeugd.

Mijnheer de Voorzitter! Ik geloof hiermede de beide geachte sprekers, die over de begrooting van Curaçao het woord hebben gevoerd, te hebben beantwoord.

De beraadslaging wordt gesloten.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Op 3 Mei a.s. zal het 25 jaar geleden zijn dat de Eerw. Zusters Dominicanessen aan de Missie van Curaçao verbonden werden. Op 3 Mei 1890 werd het St. Joseph-convent te Philipsburg op St. Martin gesticht en de Weleerw. Zuster MARIA REGINA EGELIE als Priorin daarover aangesteld.

Om de tijdsomstandigheden zullen er geen groote feestelijkheden plaats hebben, maar de stichtingsdag zal toch blijde en dankbaar worden herdacht. De Zeereerw Heer Pastoor J. B. GIJLSWIJK zal a.s. Dinsdag met de *Estelle* naar St. Martin vertrekken om bij het feest Z. D. H. den Bisschop en diens Vicaris te vertegenwoordigen.

De Vrijmoedige.

Deze geachte Collega is Donderdag l.l. zijn veertigsten jaargang ingetreden, met welke gebeurtenis wij hem van harte gelukwenschen. Moge het den Heer C. D. MEYER, den Nestor der Curaçaosche Journalisten, gegeven zijn ook het gouden feest van zijn blad te beleven.

De Curaçaosche Hypotheekbank.

In dank ontvangen het Verslag over het negen en dertigste huishoudelijk jaar.

Van de gedane winst over 1913, bedragende f 16,684,46 wordt voorgesteld f 12,000 uit te keeren aan dividenden en f 350 als gratificatie onder de ambtenaren, en het resteerende op Winst en Verlies-Rekening te laten. Het bestuur heeft zich verplicht gezien, wegens wanbetaling van interesten, de verbonden onroerende goederen van 3 debiteuren te verkoopen.

Van de 10 aanvragen tot het bekomen van hypotheek, beloopende f 51,000, werden 3 tot een bedrag van f 23,700 aangenomen. Overigens werd bij overdracht van verbonden goederen door de nieuwe eigenaren voor een bedrag van f 102,700 aan hypotheken overgenomen.

Het Bestuur deelt met voldoening mede, dat het ambtenaars-personeel steeds met ijver en nauwgezetheid zijn plicht heeft gedaan.

D. S. Huizinga.

De Directeur van den Landbouw heeft in de tien dagen, dat ZEd. hier vertoeft, reeds zeer vele groote plantages bezocht om een juist denkbeeld te vormen van den grooten landbouw op Curaçao. Heel mooi zal dat beeld er wel niet uitzien, als het ten minste gelijkt op de werkelijkheid. Maar toch blijft ook bij ons de overtuiging, dat we 't hier, evenmin als waar ter wereld ook, niet zonder landbouw kunnen stellen. Als de meer systematisch gedreven landbouw ons maar helpt om gaandeweg de kans op maïsoogst te verbeteren, den voorraad voedergewassen voor het vee te vergrooten, en ons wat betere groenten bezorgt.

Met genoegen hebben wij van den Heer HUIZINGA vernomen, dat Suriname gemakkelijk in staat zal zijn Curaçao te helpen met goed geprepareerd vlechtstroo.

Nieuwe Postzegels.

Sinds Donderdag 1 April zijn er nieuwe postzegels van 12½ ct. in omloop. Voor de liefhebbers!

Boekenschouw.

De Firma P. VISSER Azn. te Haarlem zond ons ter recensie: Opvoedkundige wenken voor Moeders, door BLANCHE EBBUT, uit het Engelsch vertaald door EGA.

Deze korte, duidelijke wenken kunnen door alle moeders begrepen worden. Bij zeer vele jonge moeders ontstaat dikwijls groote angst als hun baby zich minder lekker gevoelt. Die angst wordt bij verstandige opvolging der WENKEN geheel weggenomen. Iedere moeder leert daarin, wat zij in verschillende gevallen te doen heeft.

De Bologna.

Gisterenmiddag tusschen vijf en zes wierp de *Nemesis* haar gilfluiten de lucht in en kondigde de komst der *Bologna* aan.

Al heel spoedig kwamen belangstellenden aan weerszijden van het invaartkanaal de kaden vullen en voeren motor- en roeibootjes naar den mond der haven.

Het was een drukke bedrijvigheid als uiting van algemeene belangstelling.

Uiterst langzaam voer de *Nemesis* dicht achter het Riffort, maar er was daar geen ruimte genoeg om haar draai te nemen. Er stond een vrij sterke stroom en er woei een flinke bries.

Na achteruit gedreven te zijn nam de sleeper een nieuw aanloopje en manoeuvreerde toen prachtig met grooteren zwaai recht voor den havenmond. Het was een indrukwekkend schouwspel de pittige kracht van het sleepjacht te zien tegenover den grooten, machteloozen reus, die zich maar zeulen liet en al moeite genoeg scheen te hebben zich recht te houden. De achtersteven lag diep en de geheele boot tamelijk schuin. Toen zij voorbijvoer zagen we, dat Kapitein POGGI aan boord was van zijn eigen schip, dat toch ook nog stoom had op het stuurstel.

Onze gelukwenschen gaan nogmaals tot Kapitein en bemanning der *Nemesis*, tot de Maatschappij *La Veloce* en Kapitein POGGI.

De *Bologna* blijft vooreerst in onze haven en gaat dan naar Fort de France, Martinique.

Steuncomité Curaçao.

De Burgemeester van Utrecht,

Gelezen het schrijven van den Commissaris der Koningin in Utrecht van 13 Februari 1915, 4de afdeeling, Nr. 597, onderwerp: „Steuncomité Curaçao";

Brengt het volgende ter kennis van de ingezetenen:

Op initiatief van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, is tot stand gekomen het „Steun-comité Curaçao", betwelk de taak op zich heeft genomen, Nederland steun te vragen tot leniging van den noodtoestand, waarin een groot gedeelte der bevolking van de kolonie Curaçao — omvattende de eilanden: Curaçao, Aruba, Bonaire, Saba, St. Eustatius en St. Martin — thans verkeert tengevolge van vermindering der Scheepvaart wegens den oorlogstoestand in Europa en tengevolge van een tijdperk van volkomen droogte in het regenseizoen, waardoor elk vooruitzicht op een oogst van veldgewassen in die kolonie verloren ging.

De nijvere bevolking ziet zich tot werkeloosheid gedoemd en is daardoor in een benarden toestand gebracht: alleen op Aruba met ongeveer 10.000 inwoners, lijden 6000 lieden gebrek.

Het Comité, gevestigd te 's-Gravenhage, waarvan Hare Majesteit de Koningin Beschermvrouw en Zijne Excellentie de Minister van Koloniën eere-voorzitter zijn, mocht reeds van Hare Majesteit de Koningin en van H. M. de Koningin-Moeder een belangrijke bijdrage ontvangen, en wendt zich thans tot allen in den lande, met dringend verzoek om een bijdrage af te zonderen tot leniging van den nood in de Nederlandsche Kolonie Curaçao.

Het voornemen bestaat met enkele inteekenlijsten te doen rondgaan, terwijl een lijst is neergelegd ten kantore van de administratie van het Utrechtsch Provinciaal en Stedelijk Dagblad (Oudegracht), welke administratie zich bereid heeft verklaard, de ontvangen bedragen met inteekenlijst over te maken aan het „Steun-comité Curaçao".

Ik beveel dit beroep op de ingezetenen gaarne met warmte aan.

De Burgemeester van Utrecht,

FOCKEMA ANDREAE.

Voor de noodlijdenden in de kolonie Curaçao.

Ten einde het „Steun-Comité Curaçao" behulpzaam te zijn bij de vervulling van zijn taak tot leniging van den nood in de kolonie Curaçao, heeft de Vereeniging „Oost en West" zich beschikbaar gesteld tot het organiseeren van een tentoonstelling, een matinée en een soiree.

Op de matinée, welke den 6en Maart a.s. des namiddags ten half drie ure zal plaats hebben in de zaal „Diligentia", wordt door Prof. Dr. J. Boeke een lezing met lichtbeelden gehouden, afgewisseld door Curaçaosche muziek van mevrouw Koentze-Mellink.

De soiree op 22 Maart a.s. des avonds ten 8 uur in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, zal voornamelijk te danken zijn aan de welwillende medewerking van mejuffrouw Tilly Koenen en Dhn. Jac. v. Kempen en Karel Textor.

Ter regeling van de matinee en de verzekering van het welslagen daarvan heeft zich een comité gevormd.

De Resid.

Officiëele berichten.

Tot voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van den krijgsraad in deze kolonie zijn voor den duur van twee jaren benoemd respectievelijk de heeren Mrs. C. S. Gorsira en B de Gaay Fortman, leden van het Hof van Justitie in deze kolonie.

Aan den boschwachter op St. Eustatius G. J. Hassell is tot herstel van gezondheid drie maanden verlof verleend.

De quarantaine-maatregelen, vastgesteld tegen schepen komende van Havana zijn buiten werking gesteld.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven

George Curtis, Emma de Pereira Coervo Gomes, Blanca Gonzalo Mari Gosi, Marty Hanst, Vda. Marie Hellburg, Ana Maria Inasio, Petronilla Leito, Toribio Odubet, Senior & Co, Jan Sligler, Wan Soto, Rebeca Spricke, L. Welling, Hipolito Wiels. O.

Aangeteekende stukken: Dionisio Bischop, J. H. Caprilles, Gebrs. Jonckheer, G. A. Kuiperl, José E. Moreno rebut, J. P. F. Neuman

Drukwerken: B. G. Meier.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken welke hebben plaats gehad gedurende de maand Februari 1915

Curaçao.	Geboorten.				Overleden			
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt b.	echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Stadsdistrict	6	15	7	14	17	27	0	1
2e district	14	4	13	5	3	8	0	2
3e district	8	5	9	4	6	5	0	1
4e district	1	2	2	1	0	3	0	0
5e district	3	3	3	3	1	5	1	0

Met genoegen zien wij, dat bij de statistiek over de maand Februari ook het staatje van het stadsdistrict wordt opgegeven. Hiervoor onzen dank.

Het totaal der geboorten in Februari was 61 en dat van overlijden 75, zoodat wij voor deze maand een verlies te boeken hebben van 14.

In de maand Januari waren de geboorten, het stadsdistrict niet medegerekend, 36 en 't getal van overlijden 20, alzoo een surplus van 16

Postspaarbank.

Gedurende de maand Februari werd

Kantoren		ingebracht	teruggehaald
Willemstad		f 8 574	f 5.187.39
2e district	Curaçao	245.10	13.
3e „	Curaçao	20.	21.
4e „	Curaçao	—	26
5e „	Curaçao	10.50	14.50
Oranjestad	Aruba	1.838	2.932 47
8e „	Aruba	—	1.63
Kralendijk	Bonaire	113.50	503.88
Rincon	Bonaire	30	14.
Philipsburg	St Martin	1.302.50	270 35
Oranjestad	St Eust.	471.50	152 50
Botton	Saba	437.50	30.
Windwardside	Saba	—	—
Te zamen		f 8.042.63	f 9.166.72

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 1 April 1915.

AARDNOTEN (Pindas) per KG	—
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G.........................	„ 0.05
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.40
id. per KG. 2e kw.	„ 0.30
HUIDEN per K.G.........................	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G...........	„ 0.92
WOL per K.G..............................	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G..................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G...............	„ 0.05
STROOHOEDEN (bipпijapa) .	
Kwaliteit No, 1...........per dozijn	„ 3.
„ „ 1 (gebleekt),, „	„ 3,12½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ „ 1 van 25 c.M. of minder f	

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur, Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Pionier-Parade Marsch 1e uitv. A. Schubert
2. Marie Henriette Ouverture Montagne
3. Ricordo di Torino Valse Becucci
4. Fantasie sur Les Cloches de Corneville Planquette
5. An der Waterkant Marsch 1e uitv. Waldow
6. Potpourri Populaire No. 9 Renaud
7. Historiette D'Antan L. de Schepper
8. La Borinqueña Danza Astol

Buitenland.

Het Duitsche Antwoord

aan de Ver. Staten is in bijzonder kalmen en hoffelijken toon gesteld.

Dit wordt ook uitdrukkelijk gezegd.

„De Keizerlijke Duitsche regeering heeft de mededeeling van de regeering der Vereenigde Staten in den geest van eenzelfde welwillendheid en eenzelfde vriendschap onderzocht als waardoor deze mededeeling geïnspireerd schijnt.

„De Keizerlijke Duitsche regeering weet zich met de regeering der Vereenigde Staten hierin eens, dat het voor beide partijen in hooge mate gewenscht is, misverstanden te voorkomen, die uit de door de Duitsche admiraliteit aangekondigde maatregelen zouden kunnen voortvloeien, en gebeurtenissen te voorkomen, die de tusschen beide regeeringen tot nu toe op zulk een gelukkige wijze bestaande vriendschappelijke betrekkingen zouden kunnen verstoren."

Het Duitsche optreden is volstrekt niet tegen de neutrale staten, het is enkel tegen Engeland gericht.

Duitschland had b. v. reeds lang den uitvoer van levensmiddelen uit Denemarken naar Engeland kunnen verhinderen, doch heeft dit niet gedaan.

In tegenstelling hiermee is Engeland zelfs niet teruggeschrikt voor zware schendingen van het volkenrecht, zoo het daardoor den vreedzamen handel van Duitschland met het neutrale buitenland kan verlammen.

Daardoor is de volgende toestand geschapen. Duitschland is onder stilzwijgende of protesteerende toelating der neutralen zoo goed als afgesneden, en dit niet alleen wat den toevoer van die goederen betreft, die absolute contrabande zijn, maar ook wat betreft dezulke, die volgens het voor het uitbreken van den oorlog algemeen erkende recht slechts relatieve contrabande of in het geheel geen contrabande zijn.

Engeland daarentegen wordt onder toelating der neutralen niet alleen van die goederen voorzien, welke geen of slechts relatieve contrabande zijn (doch die door Engeland tegenover Duitschland als absolute contrabande worden behandeld: levensmiddelen, industrieele ruwe stoffen, enz) maar zelfs wel goederen, die steeds ontwijfelbaar als absolute contrabande gelden.

De Duitsche regeering gelooft in het bijzonder en met den grootsten nadruk er ôp te moeten wijzen, dat een op vele honderden millioenen Mark geschatte wapenhandel van Amerikaansche leveranciers met Duitschland's vijanden bestaat.

Dit is wel geen formeele schennis der neutraliteit, doch Duitschland heeft het recht dezen wapenhandel te verhinderen.

Wanneer Engeland in zijn strijd tegen Duitschland den honger als bondgenoot te hulp roept, met het doel, een cultuurvolk van 70 millioen te stellen voor de keuze tusschen een ellendig omkomen of onderwerping aan zijn politieken en commercieelen wil, zoo is de Duitsche regeering thans besloten den handschoen op te nemen en zijn toevlucht tot denzelfden bondgenoot te nemen.

Zij vertrouwt er op, dat de neutralen, die tot nu toe zich aan de voor hen nadeelige gevolgen van den Engelschen hongeroorlog stilzwijgend of protesteerend onderworpen hebben, tegenover Duitschland geen mindere mate van lijdzaamheid zullen toonen en zelfs ook dan, wanneer de Duitsche maatregelen, op gelijke wijze als tot nu de Engelsche, een nieuwen vorm van den zee-oorlog beteekenen.

De Duitsche regeering is besloten den toevoer van oorlogsmateriaal naar Engeland en zijn verbondenen met alle haar ten dienste staande middelen te onderdrukken, waarbij zij als vanzelf sprekend aanneemt, dat de neutrale regeeringen, die tot nu toe tegen den wapenhandel met Duitschland's vijanden niets gedaan hebben, zich niet verzetten zullen tegen de gewelddadige onderdrukking van dezen handel door Duitschland.

Van deze gezichtspunten uitgaande heeft de Duitsche admiraliteit de door haar nader aangeduide zône tot zee-oorlogsgebied verklaard.

Zij zal dit zee-oorlogsgebied, zoo ver als het maar eenigszins gaat, door mijnen versperren en ook de vijandelijke handelsschepen op elke andere wijze pogen te vernietigen.

Hoe zeer de Duitsche regeering zich nu ook bij elk handelen naar deze dringende gezichtspunten van elke opzettelijke vernieling van de menschenlevens en eigendommen der neutralen wenscht verre te houden, zoo wil ze toch van den anderen kant niet ontkennen, dat door de tegen Engeland door te voeren actie gevaren ontstaan, die zonder onderscheid elken handel binnen het gebied van den zee-oorlog bedreigen.

Dit geldt zonder meer voor den mijnen-oorlog, die ook bij de strengste inachtneming der volkenrechtelijke grenzen, elk schip in gevaar brengt, dat het mijnengebied nadert.

Tot de hoop, dat de neutralen zich hiermede, evenals met de hun door de Engelsche maatregelen berokkende ernstige nadeelen, zullen vereenigen, gelooft de Duitsche regeering des te meer gerechtigd te zijn, als zij bereid is ter bescherming der neutrale scheepvaart zelfs in het gebied van den zee-oorlog alles te doen, wat met de bereiking van haar doel op eenigerlei wijze vereenigbaar is.

Zij heeft reeds het eerste bewijs van haar goeden wil geleverd, doordat zij de door haar voorgenomen maatregelen met een termijn van niet minder dan 14 dagen aankondigde om de neutrale scheepvaart gelegenheid te geven zich voor de vermijding van het dreigende gevaar voor te bereiden.

Het laatste geschiedt het zekerste door het verre blijven van het gebied van den zee-oorlog.

De neutrale schepen, die ondanks dezen langen termijn, welke de bereiking van het doel der oorlogsmaatregelen tegenover Engeland ernstig schaadden, zich in de versperde wateren begeven, dragen zelf de verantwoording voor eventueele ongelukkige toevalligheden.

De Duitsche regeering van haar kant wijst elke verantwoordelijkheid voor dergelijke ongelukken uitdrukkelijk af.

De Duitsche regeering wijst er de Amerikaansche op, dat *niet* de vernietiging van alle handelsschepen is aangekondigd, doch alleen van de vijandelijke.

Doch groote moeilijkheden ontstaan daarbij door de valsche vlaggen en door den aanvoer van oorlogsmateriaal.

De Engelsche handelsvloot heeft den haar gegeven raad onmiddellijk ten uitvoer gebracht, zooals de Amerikaansche regeering uit de gevallen van de „Lusitania" en de „Laërtes" wel bekend zal zijn.

Verder voorzag de Engelsche regeering de Engelsche handelsschepen van wapens, en beval hun den Duitschen onderzeeërs met geweld weerstand te bieden.

Onder deze omstandigheden is het voor de Duitsche onderzeeërs zeer moeilijk om de neutrale handelsschepen als zoodanig te erkennen. Want een onderzoek zal in de meeste gevallen niet kunnen worden ingesteld, daar het onderzoekings-commando en de boot door een aanval der gewapende Engelsche schepen zelf aan het gevaar om vernietigd te worden, zouden blootgesteld zijn.

De Engelsche regeering zou aldus in staat zijn om de Duitsche maatregelen illusorisch te maken, als haar handelsvloot misbruik bleef maken van de neutrale vlaggen, en de neutrale schepen van den anderen kant niet door een absoluut zeker teeken kenbaar waren.

Aan Amerika wordt geraden, werkelijk neutrale schepen met neutrale ladingen te doen convoyeeren.

Aan het slot herhaalt de Duitsche regeering, dat zij, bij den tot dusverre met pijnlijke nauwgezetheid door haar in acht genomen eerbied voor de rechten der neutralen, slechts door den sterksten dwang van nationaal zelfbehoud tot de beraamde maatregelen heeft besloten.

Mocht het aan de Amerikaansche regeering, door het gewicht dat zij gerechtigd en bij machte is, in de weegschaal te leggen van het lot der volkeren, ter elfder ure nog gelukken, de motieven uit den weg te ruimen, welke aan de Duitsche regeering dit optreden tot gebiedenden plicht maken, mocht de Amerikaansche regeering er in het bijzonder in slagen, de inachtneming van de Declaratie van Londen ook van de met Duitschland oorlogvoerende mogendheden te verkrijgen, en dusdoende den wettigen toevoer van levensmiddelen en ruwe grondstoffen mogelijk te maken, dan zou de Duitsche regeering hierin een niet hoog genoeg te schatten verdienste jegens de vermenschelijking van de wijze van oorlogvoeren zien, en uit den aldus geschapen nieuwen staat van zaken gaarne de hieruit voortvloeiende conclusies trekken.

Aldus de Duitsche nota.

Mocht uit dit slot worden opgemaakt, dat er nog een uitstel zal plaats vinden!

Tusschen Duitschland en Amerika

worden nog steeds onderhandelingen gevoerd. De regeering der Vereenigde Staten moet bepaalde voorstellen hebben gedaan betreffende de scheepvaart, welke te Berlijn worden onderzocht.

De correspondent te Washington van de *New-York Herald* meldt, in verband met de Duitsche proclamatie betreffende het oorlogsgebied dat men in officiëele kringen het feit zoodanig beschouwt, dat dit een directe schending schijnt te zijn van het verdrag tusschen de Ver. Staten en Pruisen van 1828, twee jaar geleden geratifiëerd door een formeel memorandum van Duitschland, waarbij de Amerikaansche schepen volkomen vrijheid ter zee verkrijgen bij hun handel met landen, waarmede Duitschland in oorlog is.

Het Britsche antwoord aan Amerika.

In het antwoord der Engelsche regeering op de Amerikaansche nota van 28 December wordt er op gewezen, dat de onderscheiding tusschen voedingsmiddelen, bestemd voor burgers en die bestemd voor de legermacht, verdwijnt indien het onderscheid tusschen burgerlijke bevolking en legermacht verdwijnt, zooals in Duitschland het geval is. Hoewel er veel wordt ingevoerd voor burgerlijk gebruik, de militairen zullen dit verbruiken, indien militaire eischen dit noodig maken, vooral thans nu de Duitsche regeering het toezicht over alle levensmiddelen op zich nam.

De nota eindigt met de verklaring, dat hoewel Engeland wil trachten benadeeling der neutralen te voorkomen, Duitschlands bedoeling om alle koopvaarders in den grond te boren met hun lading, zonder onderzoek naar nationaliteit of aard en zonder te zorgen voor de veiligheid der bemanningen, het voor de regeering noodig maakt, maatregelen te overwegen tot bescherming van de Britsche belangen.

Het is onmogelijk, dat de eene oorlogvoerende maatregelen neemt, die zonder precedent zijn en dat de andere zich daarbij de handen zou laten binden.

HAVEN-NIEUWS.
VAN 27 MRT. — 10 APRIL.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Prins Willem I	J A Egmond	24 Maart	Amsterdam	27 Maart	New-York
Maracaibo	G W Goodman	27 „	New-York	27 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	29 „	Maracaibo	29 „	La Guayra
Merida	A Johanson	31 „	La Guayra	1 April	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	1 April	Maracaibo	1 „	New York
Caracas	Furst	1 „	New York	1 „	La Guayra
Nickerie *	J P v d Borden	30 Maart	New York	31 Maart	Amsterdam
Pr der Nederl.	N C v Baaren	3 April	Amsterdam	4 April	New-York
Caracas	Furst	7 „	La Guayra	7 „	New York
Merida	A Johanson	7 „	Maracaibo	7 „	Maracaibo
Nemesis	Lindsay	24 Jan	Galveston	?	?
Pottenhan	Raud	20 Maart	Norfolk	29 Maart	Cuba
Savoia	G. Debarbieri	30 „	Génova	30 „	Colon
Alexandrian	Mc. Quaker	27 „	Liverpool	28 „	Liverpool
Bologna	A Poggi	2 April	Daybool	6 à 7 April	Martinique
Savoia	G Debarbieri	13 „	Colón	13 April	Génova

Schoeners.	Aankomst	van
Honoria D	28 Maart	Sto Dom.
Rosa Maria H	29 „	Aruba
Estelle H	31 „	Aruba
Amadeo V	31 „	Maracaibo
Maracaibo V	31 „	Maracaibo
Nereida H	31 „	Maracaibo
Virginia H	1 April	Vela Coro
V	1 „	Maracaibo
Mina V	2 „	Maracaibo

Schoeners.	Vertrek	naar
Estelle H	28 Maart	Aruba
Refugio H	29 „	Aruba
Carmen Josefa	27 „	Guanta
Virgina H	29 „	Vela de Coro
Refugio H	29 „	Aruba
Rosa Maria H	30 „	Aruba
Frieda H	1 April	Maracaibo
Estelle H	6 „	Isl Barlov.

* Dit SS komt hier aan ± 18 April.